

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Oppositionibus occurritur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

potentia, realis physica passiva, siue physicum suæ destructionis, seu annihilationis etiam, à Deo subiectum: tum quia nulla potentia physica & realis passiva, nisi ad perfectionem, siue ad perfectionem sui, esse potest. Est enim conceptus partis perfectibile quid, omne subiectum, atque adeo essentia sua, ad sui perfectionem, seu perfectum aliquid relationem potentia physica passiva, physicus appetitus, ad formas est, illaque sicut turpe pulchrum, & famina vitam, appetere materia prima dicitur ab Aristot. 1. physicor. text. 81. à concis philosophis, & Sanct. Thom. 1. part. quæst. 9. art. 2. & sæpius atque à reliquis Theologis laudato: destructio autem rei nequit esse eius perfectio: quare neque reipsa, passiva adhuc, physice appetit. Quo argumento Arist. text. proxime citato nullum contrarium contrarie sui subiectum esse deduxit, ut referebamus cert. 1. n. 7. Tum etiam: quia ut ibid. n. 5. arguebamus, omnis physica realis potentia debet suo actui coexistere: implicat autem aliquid coexistere sui destructioni, & absoluto non esse: ergo implicat aliquid esse realem physicam potentiam, & subiectum physicum suæ destructionis: quare, & Angeli naturam substantialem simplicem esse realem potentiam passivam physicæ, siue subiectum reale physicum suæ annihilationis, & absoluti non esse, à Deo etiam ipso, provenientis. Cum ergo Angeli naturalem existentiam habeant permanendi in esse, quod primo à Deo acceperint, & habuerint, atque in æternum, modo explicat, permanendi, ac subinde, ut deinceps à Deo non destruantur, & annihilentur natura sua habeant: ac rursus potentiam realem physicam, passivam adhuc, ut à Deo annihilentur, in sua natura non habeant, neque possint habere, ut hæcenus demonstratum est: restat eos natura sua, à Deo, adhuc, annihilabiles non esse, sed potius inannihilabiles natura sua, atque eo sensu immortales: licet annihilari à Deo, ac destrui absolute potentia sua absoluta possint. id quod clarius adhuc (si potest) ex solutione argumentorum aduersantium, vel potius detectione, acquivocationis, cui innotuntur, fiet.

CERTAMEN IV.

Oppositionibus occurritur.

1. Primum à ratione est. Nequit natura, & essentia Angelicæ, negari non repugnantia, seu potentia logica, ut à Deo destruat pro ulteriori duratione, ad eam, quæ primò producta, & existens Angelus est: atque hæc potentia intrinseca est naturæ, & essentia Angeli, nec solum extrinseca, à potentia Dei ipsam destrueret potentia: est insuper realis, & physica in Angelo existente, ergo in natura Angeli existentis est potentia intrinseca realis, & physica suæ destructionis: ac proinde secundum intrinsecum reale, & physicum natura suæ, siue secundum naturam suam intrinsecum realiter, & physice sumptam Angelus est annihilabilis à Deo, & natura subinde sua mortalis. Minoris pars prima de intrinseca, & essentiali naturæ Angeli non repugnantia, nec solum extrinsecus de sumpta, per denominationem à potentia Dei: certa mihi est: illa quippe possibilitas, & non repugnantia creaturarum possibilitum in seipsis, quin aliquid in eis sit, in earum essentia, & natura inclusum, repugnans, & contradicens omni est: quare non est omnipotentia Dei ipsis prorsus extrinseca, sed huius terminus, & obiectum: quemadmodum in obiecto potentie visus visibiles ad visionem præsupposita, & quæ apta in se ipsis sunt, ut à potentia visiva percipiantur, non est pura denominatio à visiva potentia proveniens, nihil, in obiecto capacitaris obiective intrinsece supponens, sed est intrinseca obiecto capacitas, ut à potentia visiva, possit attingi, & videri: quæ quia aliis à colore, & luce deficit, percipi à visu non possunt, ut bene docuit S. Thom. 1. p. quæst. 5. a. 1. & communiter Doctores. Secunda vero minoris pars, Christoph. de Ortega, de Deo Vno. Tomus II.

scilicet in Angelo existente potentiam hanc logicam, seu non repugnantiam, & essentialem possibilitatem realem, & physicam esse (& si à nostro Vaquez citato non probetur, sed supponatur) probatur, quia existentia, creaturarum adhuc, quæ essentia sua metaphysica non existunt, ab earum essentia, & possibilitate realiter physice non differt (ut taceam, ne formaliter quidem in mea sententiâ, si adæquate res, earumque essentia assumatur differre.) ergo implicat creaturam aliquam, quare, & Angelum, realiter, & physice, ac realem absolute esse, quin eius essentia, seu potentia logica, ac non repugnantia, ut à Deo annihiletur, realiter, & realis, ac physica potentia absoluta sit. Totum argumentum, secundam conclusionem impugnans, quin primam, eiusque probationes, vel leniter tangat: quare toto dato adhuc maneret vera conclusio: scilicet annihilationem contra existentiam naturæ Angelicæ, & subinde à Deo, absoluta, & extraordinaria potentia, non autem rebus, connaturali, vrentem posse solummodo provenire, siquidem illa non repugnantia, seu potentia logica, & si realis, physica, & intrinseca, esse in Angelo producta, & existente admittatur omnipotentiam Dei solutam, & absolutam, non autem, naturæ rerum iori, & existentie legibusque ligatam, concernit.

2. Sed neque secundam conclusionem satis impugnans, quæ de potentia, reali physica passiva physice suæ annihilationis solummodo negabat Angeli naturæ in esse, & ex qua solum primæ conclusionis, veritati possit aliquatenus derogari, ut ibi præmonui, non autem de reali, quam velis, dummodo physice passiva, suæ annihilationis (præteritum non ordinaria, ut iuxta naturalem rebus providentiam operante) non sit, argumento vero præfato potentiam illam logicam, seu non repugnantiam Angeli producti (& si realis, & physica esset) ut à Deo annihiletur, physice passivam esse, nec probatur, nec probari leviter potest, cum potentia eiusmodi manifesto repugnat, ut demonstravimus cert. proximo num. 9. sed nec esse physicam, & realem, & si non physice passivam eam potentiam logicam, seu non repugnantiam paralogsismi in argumento contenti detectione patebit. Etenim potentia, logica, seu non repugnantia, & possibilitas creaturæ, ut à Deo sit, vel non sit, ad utrumque indifferens est: ac proinde ab utroque scilicet creaturæ absoluto esse & non existentia præcincit: nequit autem præcincideret secundam statum physicæ, realitatis suæ pro duratione, quæ eam habet: pro eo, enim statu, & duratione alterum extremum indifferentiæ suæ, coniunctum, & secum identificatum habet, nempe absolutum suum esse, & existentiam pro duratione illa, pro qua suum absolutum non esse, siue existentia suæ absolutam negationem pati citra contradictionem nequit, sicuti pro duratione, quæ absolute non est, siue existentia suæ absoluta negatio adest, nequit, nisi implicatorie absolute esse, atque existentiam absolutam recipere. Ad eum modum, quo voluntas indifferens actu primo physico, ad amandum, vel non amandum, seu odio habendum, adiuncto ipsi actu secundo alterius extremi, ex oppositis, atque eius indifferens potestas in actu primo erat, potens ad oppositum eliciendum non manet, quia esset potestas ad coniungendam eam amore eius negationem, vel odium oppositum, quæ esset chimerica potestas, & impossibilis, & quæ proinde pro signo priori naturæ, nec fuit, neque esse potuit: sed solum ad alterutrum extremum ex oppositis seiunctum ab opposito alio eliciendum, atque apponendum. Est autem inter potentiam voluntatis indifferens pro priori naturæ, & in actu primo, ad amandum, vel non amandum, & in actu primo, ad amandum, & non repugnantiam, seu potentiam, indifferens logicam essentia creaturæ, ut absolute sit in rebus, vel non sit, valde notandum ad rem præsentem discrimen: nempe, quod illa non nisi in statu physice realitatis, & absolute existentia voluntati absolute possit competere, ac subinde physica, & realis potentia, ut ab actu

omni realiter præcindit, & sic, ac nominetur; illa vero potentia indifferens creaturæ ad absolutum sui existentiam, vel non existentiam possibilis, cum ei provt physice, & realiter, siue in statu physice realitatis absolute est determinate, vel determinate non est, non conveniat sed solum pro statu possibilitatis siue præcise, ac præcindentis ab utroque, non quidem realis, & physica potentia existendi, vel non existendi in se, & a Deo, sed logica, & metaphysica potentia, solummodo est, ac dicitur.

3. Inde etiam constat creaturam, atque essentiam creaturæ possibilis, actualem, realem, absolutam existentiam pro duratione aliqua, non magis potentia logica (seu possibilitate eius, præcisiue, & indifferenti, ad existendum, vel non existendum, pro illa eadem duratione posse inferui, quam si non esset immo, non minus illam indifferentem potentiam impedire, quam si pro illa, eadem duratione, absoluta eius negatio adesset; alterutro enim potentia, ad oppositum extremum (sive quia potentia ad verumque non ita) æque impeditur: & si potentia logica, seu non repugnans, eius creaturæ essentia, siue creaturæ possibilis, sit, per Deo pro ulteriori duratione absolute creaturæ sit, permanet: quia pro ulteriori duratione, nec decreta absolute, nec posita à Deo, eius absoluta existentia est, tamen pro anteriori duratione decreta absolute à Deo, postquam fuerit, absoluta existentia eiusdem creaturæ. Et si enim creaturæ essentia, & possibilitas ad absolute existendum, vel non existendum eadem, quoad intrinseca prædicata, sit, alit quatenus tempus (extra quod esse, vel non esse in se absolute, nequit) concernit, est diuisibilis, ac non eadem. Vnde constat argumentum, ex identitate reali absolute, essentia, & possibilitatis, creaturæ cum eius existentia petitiu, nullam vim habere. Tum: quia absoluta existentia physica possibilitatis, seu essentia metaphysice creaturæ, siue Angeli, vt à Deo sit, vel non sit absolute, nec possibilitatis præcisiue, seu logicæ potentia, ad existentiam, vel non existentiam productione ipsa, qua absolute etiam existit, statim non est, nec ipsum vltatenus confiuui, sed iterius potius, eius factus essentialem præcisiuam, vt vidimus, qui nulloquam, physica realitatis, & existentia absolute esse potest; sed est status intentionalis, & obiectiuus potentialis puræ verificationis ab existentia absolute, & abstractus, non autem physicus, & realis. Tum etiam: quia potentia illa logicæ passiva, vt creaturæ, atque (ad rem præsentem) Angelus à Deo fiat, & existat, absolute, vel secus, pro duratione, qua primo producta à Deo est, atque in se absolute existit illa ipsa quatenus tempus existentia absolute concernit, eadem non est cum potentia logica, seu possibilitate præcisiua Angeli ad existendum vel non existendum absolute pro ulteriori duratione, vt à Deo in illa conseruetur, quare etiam, possibilitas, seu potentia logica seu essentia metaphysica, creaturæ, ex identitate, cum existentia absolute creaturæ, pro duratione, qua primum existit, realis, & physica, pro eadem ipsa duratione probaretur, secus, ad existentiam, & productionem absolutam eius à Deo pro duratione sequenti pro qua solum conseruatio esse potest, ac non prima productio, quam conseruatio, qua talis, essentialiter lupponit.

4. Instabis inde: ergo potentia logica ad conseruationem Angelì à Deo, existitiam absolutam eius ab ipso, physicam, & realem Angelì pro anteriori duratione importat, ac lubidine non pure logicae potentia est, vt à Deo conseruetur. Responderetur distinguendo antecessus ad conseruationem quoad intrinsecum, influxus, quo à Deo seruari in sequente duratione potest, nego antecessus; quoad extrinsecum denominationem, quam hic idem influxus concedit, vt conseruatio fit, ac dicatur, concedo antecessus & nego consequentiam, de potentia logica existendi, quoad intrinsecum præcise; instabis rursum inde contra primam conclusionem. Potentia logica, seu non repugnanti, vt res à Deo, in secundo instanti fiat, vel non fiat, quoad intrinsecum potentia, & actus, seu influxus, quem concernit à Deo in creatu-

gam, eiusque absolutam existentiam, nihil dici, nec
concernit existentia absolute creaturæ per posterio-
ræque indifferentis, suppositæ creaturæ, semper produ-
ctiua, ad sui productionem, vel non productionem
vltiore duratione à Deo, atque ad sui primam pro-
ductionem, & absolutam existentiam in anteceden-
tione in qua prima producta à Deo fuit, ac se
se absolute existit primo: atqui ita ante primam sui
durationem, & existentiam indifferens Angelus sui
potentia illa pure logica, vt produceret, primo, vel
non produceret, vt nihil existentia, & determina-
tionis, ad suam primam productionem haberet: ex
quo semel producta, ac primo producta, nihil deter-
minationis, & existentie habet, vt à Deo produ-
tur pro vltiore duratione, & consequenter potius,
quam, non consequetur: quod rationes pro prima
conclusionem datas forius euerit. Distingui primam
consequens, & quæ potentia logica solum est, huc ex
vi potentie logicæ præfice concedo consequentiam,
quæ ad confirmationem proponitur, Deo non solum
obiectum conferendum, sed eius conferendi mo-
rituum, nego consequentiam; est siquidem in rebus
permanentibus natura sua à sua prima productio-
nis, & existentia physica, & naturalis ductus prole-
randi, ni fortius adit contrarius agens, & exigit
oppositum, vel proprium, & necessarium consequen-
tiale ad sui absolutam existentiam ablit; & cursus sus-
stantis spiritualibus intellectibus perdurando per æ-
ternitatem, vt supra vidimus, quæ distinctum, quæ
à potentia logica, fuit possibiliter creaturæ præci-
sua est, vt hæcenus offendimus.

5. Oppones plurimum Patrum auctoritatem al-
teritium Angelos immortales gratia De esse; non
natura. Cyrillus. Epist. aiebat. *Angeli immortales, qua-
dam res esse per voluntatem, et gratiam saluati esse.*
Et concludit. *Sedus Deus proprie immortalis, qui
naturaliter illi habuit; cetera per gratiam, fieri con-
tinue.* Et 2. contra Iulianum Iub init. com. et
scribentem refert, et tacitus apparet. *Idem
quoniam nati esse quidem mortales, et glabris im-
mibus modis, sanque soluentis, quod Platonis di-
ctum in Timao fuisse refert S. Thom. ap. 2. 2. 2.
arg. 2. Damascenus 2. de fide c. 3. init. Angelus est
essentia intelligens, et natura immortalis. In-
teritus consequitur; Iub inferens immortalitatem,
non quidem natura, sed gratia; esse Angelus, et eius na-
tura comparatum esse, ut quod oritur a nobis, fuisse
quoque sit aliquando habitum; solus enim esse pos-
set per esse, et Bernardus 5. de considerat. ad 1. c. 4.
Iub init. inter alia de Angelis hic: *immortaliter pre-
sens non creatus, sed factus, id esse, gratia, non na-
tura.* sexta inuenitur generalis fidei Concil. Constantinopolitan. 3. sub agatione Pat. ap. epistol. Sophronio-
politan. ad 1. approbata in act. 13. habet. *Sanctis quidem
sui temporis supplicat; intellectualis veri, et transi-
tibilis, hoc meliori dignitate dignatur esse. Et
tenuis quidem moriturus, neque corruptur, itaque
quod sensibilia disquire, atque penetrant. Non
tamen sunt immortalia per naturam, neque transi-
tibilis incorruptibiliter transiunt, sed gratiam ex lar-
giens esse ad corruptionem, et ad morte carcerem. Et
hominum anima permanent incorrupta; si Angeli
immortales perseverant; neque immortales habentis
effluentis; incorruptum proprie immortalem habentis
essentiam; sed gratiam a Deo sortita sunt, qui
immortalitatem largitur, et incorruptum ei prae-
dest. Ambros. 3. de fide c. 2. Neque Angelus immor-
talis esse naturaliter, cuius immortalitas in voluntate
est creatoris; qua ratione solum Deum immortalem
natura sua, esse concludit. Hanc porro rationem den-
gandi creaturis, etiam celestibus, et inuisibilibus,
naturalem fide natura sua immortalitatem, et emque
concedendi Deo soli ex Platone in Timaeo precise
recitato, et ex Iosifino Mart. lib. quæstion. 1. 1. ceteri
Patres videtur didicisse, ita enim hic scribit. *Quo-
rum immortalitas est alterius virtutis immutatio, immor-
talia esse non possunt, itaque solum Deum immor-
talem habere dicimus. Quod potestatem habet
ex præf. 1. ad Tim. 6. qui solus habet immortalitatem.*
c. 6. 1. 2.**

CERTAMEN V.

De mortalitate, & corruptibilitate vel incorruptibilitate & immortalitate Angelis possibilis specie alterius à productis.

6. Hæc tamen omnia infirma sunt, quia ipsa ratione, qua Angelos natura sua immortales recitati Patres negant, solique Deo concedunt, de qua immortalitate naturali loquantur satis produnt. Nempe de ea, quæ omnimodam impotentiam deservendi, in suo absoluto esse, atque intereundi ab alterius cuiusvis etiam absolute potestate non autem de immortalitate naturali rerum quæ iuxta exigentiam, servatoque iure, & legibus naturæ semel productæ destrui à Deo nequeat, debeatque ulterius servari, quam creaturis natura sua permanentibus ac subinde Angelo, (qui ex illis permanentissimæ naturæ est) competere satis demonstravimus, cert. 3. tamen illa prima naturalis, siue per naturam immortalitatis omnimoda creaturæ omni, (quæ essentia sua ab alio est) repugnet ac soli Deo à Patribus concedatur: vt satis expressit Cyrillus. recitatus cert. 3. n. 5. & omnium assignata ratio convincit. Id etiam satis ostendunt verba illa sextæ synodi proxima: tum prima *meliori dignitate præ sensibilibus, dignatus est*, & immediate sequentia, ac etiam illa, *non sunt per essentiam immortales Angeli, & animæ nostræ, nec transiunt in essentiam propriam*, id est stricte & omnimode *immortalem*, cui mors, seu destructio absolute repugnet: quod quidem Dei eiusque essentia proprium est quia à nullo in sui existentia absoluta, neque à seipso, pender, eoque sensu solus habere immortalitatem à Paulo dicitur: vt bene explicat Hieronymus. in caput 1. epistolæ ad Titum sub init. & Augustinus. De natura boni cap. 30. quod autem gratiæ Dei, non naturæ, Angelorum eorum immortalitatem Patres idem adscribant gratiæ antonomastice, seu pro gratia redemptionis & ex meritis Christi, sed largius pro gratia creationis, qua indebitè *ipse fecit nos*, & naturæ Angelicæ, naturalem ipsique inditam immortalitatem, & *non ipsi nos*, neque Angeli se ipsos: vt bene Valentia, Bubalus, & reliqui Doctores, qui gratiam etiam creationis concedunt, expressitque sanctus Thom. in 1. d. 26. quæst. 1. a. 1. ad 2. scribens: *Omnes naturales bonitates* (quarum prima, & præcipua, est absolutum esse, & natura cuiusque) *gratiam dici posse, quia gratis à Deo datur*: Quam à Pelagio, & si subdole admissam in Concilio Diospolitano Africani probaverunt; tamen si aliam ulteriorem, & per Christum ad recte, pieque viuendum, & tentationes superandas gratiæ nomine in scripturis intellectam ab ipso ulterius debere concedi Catholice contenderint, vt constat ex eorum epistola quæ est. 95. apud Augustinum, quibus & ipse Psalm. 144. his verbis: *Attendamus gratiam Dei, non solum, quia fecit nos, sed etiam quare fecit*, & Hieronymus. epistolæ ad Cyprian. Presbyter. Cum illius (Dei) sit gratia, quod creatus (homo) est, illiusque misericordia, quod subsistit & vivit, nihil boni operis agere, potest, abique eo, qui ita concessit liberum arbitrium, vt suam per singula opera gratiam non venaret. Cui gratiæ acceptioni pro naturalium donatione, consentit etiam Innocentius Pa. 1. epistolæ ad quinque Episcopos. Scio Ambrosio citato loco immortalitatem naturalem soli Deo ab Apostolo attributam à morte peccati, intellexisse: vt idem, quod impeccabilitas, naturalis sit, cuius expositione de immortalitate naturali, Dei, quæ propria adheret Augustinus 7. de Genesi ad litt. c. vii. & 3. contra Maximum c. 12. & Anselm. ad locum 1. ad Timot. cap. 6. & si mortalitatem largius pro mutabilitate, in melius, vel deterius seu à peccati morte ad gratiæ vitam, vel ab hac ad peccati mortem usurpent: ac consequenter non naturæ, sed gratiæ Dei putent animi nostri, & Angelorum à vita gratiæ ad peccati mortem immortalitatem, seu immutabilitatem: quod conclusioni nostræ nullatenus aduersatur.

Christoph. de Ortega, de Deo Vno. Tomus II.

1. Dixi speciei alterius: quia de possibilibus speciei eiusdem, cum productis aliter ac de productis, sine contradictione philosophari non licet. Secundo de immortalitate, & incorruptibilitate opposita propriæ corruptioni potest esse quæstio, vel de immortalitate, & incorruptibilitate, læsumpta, & opposita annihilationi illius à Deo, quæ valde diuerse sunt immortalitates. Secundo immortalitas hæc postrema (nam propriæ incorruptibilitatis naturalis, siue secundum Angelum illius naturam incapax ille esse deberet, qui natura sua contratio cæat, & corruptrici subinde actioni subesse nequeat) seu inannihilabilitas propria, vel absoluta, & omnimoda, seu repugnantia, vt semel productus Angelus à Deo, etiam absoluta potentia, annihilaretur, vel non absoluta, & omnimoda sed inannihilabilitas à Deo, solum iuxta Angelum illius naturam, & exigentiam eius naturalem, & intrinsecam perdurandi, si semel produceretur; contra quam tamen Deus absoluta sua potentia, & dominio vtens, nec eius iuri & exigentiæ annuens annihilare illum absolute potest, vt de Angelis qui de facto sunt dicebamur cert. 3. Hæc autem naturalis exigentia potest rursus considerari perdurandi indefinitè ad tempus aliquod, est igitur quæstio de immortalitate, seu inannihilabilitate Angelum illius naturalis, siue eius natura, & exigentia: ac iure sua prima productione quæstio attentis: Est an alterutro modo, siue ad definitum tempus, siue ad inde definitam æternitatem à parte post debeat illa Angelis cunctis alterius speciei à productis convenire: an etiam possibilis aliquis sit, qui natura sua sit transiens substantia, nullatenus exigens ulterius durare, sed potius causa sua, (scilicet Deo creatore, vt pote essentia indefectibilis) adstante exigat, statim, ac primo extitit, perire.

2. Quoad immortalitatem incorruptibilitatis propriæ, siue oppositam propriæ corruptioni non ster Quirios sect. 5. num. 5. censet absolute esse Angelum possibilem natura sua corruptibilem, & obnoxium propriæ corruptioni, & qui subinde natura sua immortalis, seu incorruptibilis minime sit, quia, vt supra vidimus q. 2. Angelum forma, & materia spiritali contrariisque qualitatibus spiritalibus ad formas alias Angelicæ contrarias pervia, & obnoxia constantem, non repugnare iudicabat. Cum autem fundamentum hoc dilexerimus satis, quæst. 2. certam. 2. 1. & 5. satis eversa inde est, singularis hæc opinio. Confirmatur, quia ipse Angelum è prædicato suo generico pure intellectuum substantiam spirituales esse fateretur, eo ipso num. 16. vnde omnimodam Angelorum substantialem, essentiam simplicitatem demonstravimus citat. quæstione 2. quare vrgentius, vel clarius, contra ipsum militent rationes, quam contra alios, qui Angelicas substantias, vniuersim aliarum operationum, ab intellectione principia esse posse fatentur. Tertio, & immediatius ad hominem. Ipse enim num. eodem ait: Angelos è supremo, & communi Angeli prædicato, intellectui, & volutui, ac subinde capax natura sua meriti ac demeriti, præmijque & gloriæ æternæ natura sua immortales, etiam annihilationem à Deo, ac perpetuos esse debere: quare de naturali ipsorum perpetuitate, & immortalitate, adhuc per annihilationem à Deo quæstionem esse non posse.